

ZAKON

O RATIFIKACIJI UGOVORA O OSNIVANJU ENERGETSKE ZAJEDNICE IZMEĐU EVROPSKE ZAJEDNICE I REPUBLIKE ALBANIJE, REPUBLIKE BUGARSKE, BOSNE I HERCEGOVINE, REPUBLIKE HRVATSKE, BIVŠE JUGOSLOVENSKE REPUBLIKE MAKEDONIJE, REPUBLIKE CRNE GORE, RUMUNIJE, REPUBLIKE SRBIJE I PRIVREMENE MISIJE UJEDINJENIH NACIJA NA KOSOVU U SKLADU SA REZOLUCIJOM 1244 SAVETA BEZBEDNOSTI UJEDINJENIH NACIJA

Član 1.

Ratifikuje se Ugovor o osnivanju Energetske zajednice između Evropske zajednice i Republike Albanije, Republike Bugarske, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Crne Gore, Rumunije, Republike Srbije i Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, potpisan 25. oktobra 2005. godine u Atini, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Ugovora o osnivanju Energetske zajednice između Evropske zajednice i Republike Albanije, Republike Bugarske, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Crne Gore, Rumunije, Republike Srbije i Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

Treaty establishing the Energy Community

The Parties, being:

The European Community on the one hand,

And

The following Contracting Parties on the other hand:

- The Republic of Albania, the Republic of Bulgaria, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Montenegro, Romania, the Republic of Serbia (hereafter referred to as the Adhering Parties),

and

- The United Nations Interim Administration Mission in Kosovo pursuant to the United Nations Security Council Resolution 1244,

Consolidating on the Athens Process and the 2002 and 2003 Athens Memoranda of Understanding,

Noting that the Republic of Bulgaria, Romania and the Republic of Croatia are Candidate Countries for accession to the European Union, and that the former Yugoslav Republic of Macedonia has also applied for membership,

Noting that the European Council in Copenhagen in December 2002 confirmed the European perspective of the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, and Serbia and Montenegro, as potential candidates for accession of the European Union, and underlined the determination to support their efforts to move closer to the European Union,

Recalling that the European Council in Thessaloniki in June 2003 endorsed "The Thessaloniki Agenda for the Western Balkans: moving towards European integration", which aims to further strengthen the privileged relations between the European Union and the Western Balkans and in which the European Union encouraged the countries of the region to adopt a legally binding South-East Europe energy market agreement,

Recalling the Euro-Mediterranean Partnership Process and the European Neighbourhood Policy,

Recalling the contribution of the Stability Pact for South East Europe that has as its core the need to strengthen co-operation amongst the states and nations of South East Europe and to foster the conditions for peace, stability and economic growth,

Resolved to establish among the Parties an integrated market in natural gas and electricity, based on common interest and solidarity,

Considering that this integrated market may involve at a later stage other energy products and carriers, such as liquefied natural gas, petrol, hydrogen, or other essential network infrastructures.

Determined to create a stable regulatory and market framework capable of attracting investment in gas networks, power generation and transmission networks, so that all Parties have access to the stable and continuous gas and electricity supply that is essential for economic development and social stability,

Determined to create a single regulatory space for trade in gas and electricity that is necessary to match the geographic extent of the concerned product markets,

Recognising that the territories of the Republic of Austria, of the Hellenic Republic, of the Republic of Hungary, of the Italian Republic, and of the Republic of Slovenia are naturally integrated or directly affected by the functioning of the gas and electricity markets of the Contracting Parties,

Determined to promote high levels of gas and electricity provision to all citizens based on public service obligations, and to achieve economic and social progress and a high level of employment as well as a balanced and sustainable development through the creation of an area without internal frontiers for gas and electricity,

Desiring to enhance the security of supply of the single regulatory space by providing the stable regulatory framework necessary for the region in which connections to Caspian, North African and Middle East gas reserves can be developed and indigenous reserves of natural gas, coal and hydropower can be exploited,

Committed to improving the environmental situation in relation to gas and electricity, related energy efficiency and renewable energy sources,

Determined to develop gas and electricity market competition on a broader scale and exploit economies of scale,

Considering that, to achieve these aims, a broad ranging and integrated market regulatory structure needs to be put in place supported by strong institutions and effective supervision, and with the adequate involvement of the private sector,

Considering that in order to reduce stress on the state level gas and electricity systems and contribute to resolving local gas and electricity shortages, specific rules should be put in place to facilitate gas and electricity trade; and that such rules are needed to create a single regulatory space for the geographic extent of the concerned product markets,

Have decided to create an Energy Community.

Title I – Principles

Article 1

1. By this Treaty, the Parties establish among themselves an Energy Community.
2. Member States of the European Community may become Participants in the Energy Community pursuant to Article 95 of this Treaty.

Article 2

1. The task of the Energy Community shall be to organise the relations between the Parties and create a legal and economic framework in relation to Network Energy, as defined in paragraph 2, in order to:
 - (a) create a stable regulatory and market framework capable of attracting investment in gas networks, power generation, and transmission and distribution networks, so that all Parties have access to the stable and continuous energy supply that is essential for economic development and social stability,
 - (b) create a single regulatory space for trade in Network Energy that is necessary to match the geographic extent of the concerned product markets,
 - (c) enhance the security of supply of the single regulatory space by providing a stable investment climate in which connections to Caspian, North African and Middle East gas reserves can be developed, and indigenous sources of energy such as natural gas, coal and hydropower can be exploited,
 - (d) improve the environmental situation in relation to Network Energy and related energy efficiency, foster the use of renewable energy, and set out the conditions for energy trade in the single regulatory space,
 - (e) develop Network Energy market competition on a broader geographic scale and exploit economies of scale.

2. "Network Energy" shall include the electricity and gas sectors falling within the scope of the European Community Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC¹.

Article 3

For the purposes of Article 2, the activities of the Energy Community shall include:

(a) the implementation by the Contracting Parties of the *acquis communautaire* on energy, environment, competition and renewables, as described in Title II below, adapted to both the institutional framework of the Energy Community and the specific situation of each of the Contracting Parties (hereinafter referred to as "the extension of the *acquis communautaire*"), as further described in Title II;

(b) the setting up of a specific regulatory framework permitting the efficient operation of Network Energy markets across the territories of the Contracting Parties and part of the territory of the European Community, and including the creation of a single mechanism for the cross-border transmission and/or transportation of Network Energy, and the supervision of unilateral safeguard measures (hereinafter referred to as "the mechanism for operation of Network Energy markets"), as further described in Title III;

(c) the creation for the Parties of a market in Network Energy without internal frontiers, including the coordination of mutual assistance in case of serious disturbance to the energy networks or external disruptions, and which may include the achievement of a common external energy trade policy (hereinafter referred to as "the creation of a single energy market"), as further described in Title IV.

Article 4

The Commission of the European Communities (hereinafter referred to as "the European Commission") shall act as co-ordinator of the three activities described in Article 3.

Article 5

The Energy Community shall follow the *acquis communautaire* described in Title II, adapted to both the institutional framework of this Treaty and the specific situation of each of the Contracting Parties, with a view to ensuring high levels of investment security and optimal investments.

Article 6

The Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty. The Parties shall facilitate the achievement of the Energy Community's tasks. The Parties shall abstain

¹ Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity, Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 37 – 56; and Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas, Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 57 – 78.

from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of this Treaty.

Article 7

Any discrimination within the scope of this Treaty shall be prohibited.

Article 8

Nothing in this Treaty shall affect the rights of a Party to determine the conditions for exploiting its energy resources, its choice between different energy sources and the general structure of its energy supply.

Title II – The Extension of the *acquis communautaire*

Chapter I – Geographic Scope

Article 9

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Adhering Parties, and to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo.

Chapter II – The *Acquis on Energy*

Article 10

Each Contracting Party shall implement the *acquis communautaire* on energy in compliance with the timetable for the implementation of those measures set out in Annex I.

Article 11

The “*acquis communautaire on energy*”, for the purpose of this Treaty, shall mean (i) the Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity, (ii) the Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas, and (iii) the Regulation 1228/2003/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity².

² Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 1 – 10

Chapter III – The Acquis on Environment

Article 12

Each Contracting Party shall implement the acquis communautaire on Environment in compliance with the timetable for the implementation of those measures set out in Annex II.

Article 13

The Parties recognise the importance of the Kyoto Protocol. Each Contracting Party shall endeavour to accede to it.

Article 14

The Parties recognise the importance of the rules set out in Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 concerning integrated pollution prevention and control. Each Contracting Party shall endeavour to implement that Directive.

Article 15

After the entry into force of this Treaty, the construction and operation of new generating plants shall comply with the acquis communautaire on environment.

Article 16

The “acquis communautaire on environment”, for the purpose of this Treaty, shall mean (i) Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directive 97/11/EC of 3 March 1997 and Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, (ii) Council Directive 1999/32/EC of 26 April 1999 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels and amending Directive 93/12/EEC, (iii) Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants, and (iv) Article 4(2) of Directive 79/409/EEC of the Council of 2 April 1979 on the conservation of wild birds.

Article 17

The provisions of and the Measures taken under this Chapter shall only apply to Network Energy.

Chapter IV – The acquis on Competition

Article 18

1. The following shall be incompatible with the proper functioning of the Treaty, insofar as they may affect trade of Network Energy between the Contracting Parties:

- (a) all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition,

- (b) abuse by one or more undertakings of a dominant position in the market between the Contracting Parties as a whole or in a substantial part thereof,
- (c) any public aid which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or certain energy resources.

2. Any practices contrary to this Article shall be assessed on the basis of criteria arising from the application of the rules of Articles 81, 82 and 87 of the Treaty establishing the European Community (attached in Annex III).

Article 19

With regard to public undertakings and undertakings to which special or exclusive rights have been granted, each Contracting Party shall ensure that as from 6 months following the date of entry into force of this Treaty, the principles of the Treaty establishing the European Community, in particular Article 86 (1) and (2) thereof (attached in Annex III), are upheld.

Chapter V – The acquis for Renewables

Article 20

Each Contracting Party shall provide to the European Commission within one year of the date of entry into force of this Treaty a plan to implement Directive 2001/77/EC of the European Parliament and of the Council of 27 September 2001 on the promotion of electricity produced from renewable energy sources in the internal electricity market and Directive 2003/30/EC of the European Parliament and of the Council of 8 May 2003 on the promotion of the use of biofuels or other renewable fuels for transport. The European Commission shall present the plan of each Contracting Party to the Ministerial Council for adoption.

Chapter VI – Compliance with generally applicable standards of the European Community

Article 21

Within one year of the date of entry into force of this Treaty, the Secretariat shall draw up a list of the Generally Applicable Standards of the European Community, to be submitted to the Ministerial Council for adoption.

Article 22

The Contracting Parties shall, within one year of the adoption of the list, adopt development plans to bring their Network Energy sectors into line with these Generally Applicable Standards of the European Community.

Article 23

“Generally Applicable Standards of the European Community” shall refer to any technical system standard that is applied within the European Community, and is necessary for operating network systems safely and efficiently, including aspects of transmission, cross-border connections, modulation and general technical system security standards issued where applicable via the European Committee for

Standardization (CEN), the European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) and similar normation bodies or as issued by the Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity (UCTE) and the European Association for the Streamlining of Energy Exchanges (Easeegas) for common rule setting and business practices.

Chapter VII – The adaptation and evolution of the acquis

Article 24

For the implementation of this Title, the Energy Community shall adopt Measures adapting the acquis communautaire described in this Title, taking into account both the institutional framework of this Treaty and the specific situation of each of the Contracting Parties.

Article 25

The Energy Community may take Measures to implement amendments to the acquis communautaire described in this Title, in line with the evolution of European Community law.

Title III – Mechanism for operation of Network Energy Markets

Chapter I – Geographic Scope

Article 26

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Adhering Parties, to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, and to the territories of the European Community referred to in Article 27 .

Article 27

As regard the European Community, the provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Republic of Austria, of the Hellenic Republic, of the Republic of Hungary, of the Italian Republic, and of the Republic of Slovenia. Upon accession to the European Union of an Adhering Party, the provisions of and the Measures taken under this Title shall, without any further formalities, also apply to the territory of that new Member State.

Chapter II – Mechanism for Long-Distance Transportation of Network Energy

Article 28

The Energy Community shall take additional Measures establishing a single mechanism for the cross-border transmission and/or transportation of Network Energy.

Chapter III – Security of Supply

Article 29

The Parties shall, within one year of the date of entry into force of this Treaty, adopt security of supply statements describing in particular diversity of supply, technological security, and geographic origin of imported fuels. The statements shall be communicated to the Secretariat, and shall be available to any Party to this Treaty. They shall be updated every two years. The Secretariat shall give guidance and assistance with respect to such statements.

Article 30

Article 29 does not imply a necessity to change energy policies or purchasing practices.

Chapter IV – Provision of Energy to Citizens

Article 31

The Energy Community shall promote high levels of provision of Network Energy to all its citizens within the limits of the public service obligations contained in the relevant *acquis communautaire* on energy.

Article 32

For this purpose, the Energy Community may take Measures to:

- (a) allow for the universal provision of electricity;
- (b) foster effective demand management policies;
- (c) ensure fair competition.

Article 33

The Energy Community may also make Recommendations to support effective reform of the Network Energy sectors of the Parties, including *inter alia* to increase the level of payment for energy by all customers, and to foster the affordability of Network Energy prices to consumers.

Chapter V – Harmonisation

Article 34

The Energy Community may take Measures concerning compatibility of market designs for the operation of Network Energy markets, as well as mutual recognition of licenses and Measures fostering free establishment of Network Energy companies.

Chapter VI – Renewable Energy Sources and Energy Efficiency

Article 35

The Energy Community may adopt Measures to foster development in the areas of renewable energy sources and energy efficiency, taking account of their advantages for security of supply, environment protection, social cohesion and regional development.

Chapter VII – Safeguard Measures

Article 36

In the event of a sudden crisis on the Network Energy market in the territory of an Adhering Party, the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, or a territory of the European Community referred to in Article 27, where the physical safety or security of persons, or Network Energy apparatus or installations or system integrity is threatened in this territory, the concerned Party may temporarily take necessary safeguard measures.

Article 37

Such safeguard measures shall cause the least possible disturbance in the functioning of the Network Energy market of the Parties, and not be wider in scope than is strictly necessary to remedy the sudden difficulties which have arisen. They shall not distort competition or adversely affect trade in a manner which is at variance with the common interest.

Article 38

The Party concerned shall without delay notify these safeguard measures to the Secretariat, which shall immediately inform the other Parties.

Article 39

The Energy Community may decide that the safeguard measures taken by the Party concerned do not comply with the provisions of this Chapter, and request that Party to put an end to, or modify, those safeguard measures.

Title IV – The Creation of a Single Energy Market

Chapter I – Geographic Scope

Article 40

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories to which the Treaty establishing the European Community applies under the conditions laid down in that Treaty, to the territories of the Adhering Parties and to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Mission in Kosovo.

Chapter II – Internal Energy Market

Article 41

1. Customs duties and quantitative restrictions on the import and export of Network Energy and all measures having equivalent effect, shall be prohibited between the Parties. This prohibition shall also apply to customs duties of a fiscal nature.

2. Paragraph 1 shall not preclude quantitative restrictions or measures having equivalent effect, justified on grounds of public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants, or the protection of industrial and commercial property. Such restrictions or measures shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction on trade between the Parties.

Article 42

1. The Energy Community may take Measures with the aim of creating a single market without internal frontiers for Network Energy.

2. Paragraph 1 shall not apply to fiscal measures, to those relating to the free movement of persons nor to those relating to the rights and interests of employed persons.

Chapter III – External Energy Trade Policy

Article 43

The Energy Community may take Measures necessary for the regulation of imports and exports of Network Energy to and from third countries with a view to ensuring equivalent access to and from third country markets in respect of basic environmental standards or to ensure the safe operation of the internal energy market.

Chapter IV – Mutual Assistance in the Event of Disruption

Article 44

In the event of disruption of Network Energy supply affecting a Party and involving another Party or a third country, the Parties shall seek an expeditious resolution in accordance with the provisions of this Chapter.

Article 45

Upon request of the Party directly affected by the disruption, the Ministerial Council shall meet. The Ministerial Council may take the necessary Measures in response to the disruption.

Article 46

Within one year of the date of entry into force of this Treaty, the Ministerial Council shall adopt a Procedural Act for the operation of the mutual assistance obligation

under this Chapter, which may include the conferral of powers to take interim Measures to the Permanent High Level Group.

Title V – Institutions of the Energy Community

Chapter I - The Ministerial Council

Article 47

The Ministerial Council shall ensure that the objectives set out in this Treaty are attained. It shall:

- (a) provide general policy guidelines;
- (b) take Measures;
- (c) adopt Procedural Acts, which may include the conferral, under precise conditions, of specific tasks, powers and obligations to carry out the policy of the Energy Community on the Permanent High Level Group, the Regulatory Board or the Secretariat.

Article 48

The Ministerial Council shall consist of one representative of each Contracting Party and two representatives of the European Community. One non-voting representative of each Participant may participate in its meetings.

Article 49

The Ministerial Council shall adopt its internal rules of procedure by Procedural Act.

Article 50

The Presidency shall be held in turn by each Contracting Party for a term of six months in the order decided by a Procedural Act of the Ministerial Council. The Presidency shall convene the Ministerial Council in a place decided upon by the Presidency. The Ministerial Council shall meet at least once every six months. The meetings shall be prepared by the Secretariat.

Article 51

The Presidency shall chair the Ministerial Council and be assisted by one representative of the European Community and one representative of the incoming Presidency as Vice-Presidents. The Presidency and the Vice-Presidents shall prepare the draft Agenda.

Article 52

The Ministerial Council shall submit an annual report on the activities of the Energy Community to the European Parliament and to the Parliaments of the Adhering Parties and of the Participants.

Chapter II - The Permanent High Level Group

Article 53

The Permanent High Level Group shall:

- (a) prepare the work of the Ministerial Council;
- (b) give assent to technical assistance requests made by international donor organisations, international financial institutions and bilateral donors;
- (c) report to the Ministerial Council on progress made toward achievement of the objectives of this Treaty;
- (d) take Measures, if so empowered by the Ministerial Council;
- (e) adopt Procedural Acts, not involving the conferral of tasks, powers or obligations on other institutions of the Energy Community;
- (f) discuss the development of the *acquis communautaire* described in Title II on the basis of a report that the European Commission shall submit on a regular basis.

Article 54

The Permanent High Level Group shall consist of one representative of each Contracting Party and two representatives of the European Community. One non-voting representative of each Participant may participate in its meetings.

Article 55

The Permanent High Level Group shall adopt its internal rules of procedure as a Procedural Act.

Article 56

The Presidency shall convene the Permanent High Level Group at a place to be determined by the Presidency. The meetings shall be prepared by the Secretariat.

Article 57

The Presidency shall chair the Permanent High Level Group and be assisted by one representative of the European Community and one representative of the incoming Presidency as Vice-Presidents. The Presidency and the Vice-Presidents shall prepare the draft Agenda.

Chapter III – The Regulatory Board

Article 58

The Regulatory Board shall:

- (a) advise the Ministerial Council or the Permanent High Level Group on the details of statutory, technical and regulatory rules;
- (b) issue Recommendations on cross-border disputes involving two or more Regulators, upon request of any of them;
- (c) take Measures, if so empowered by the Ministerial Council;

(d) adopt Procedural Acts.

Article 59

The Regulatory Board shall be composed of one representative of the energy regulator of each Contracting Party, pursuant to the relevant parts of the acquis communautaire on energy. The European Community shall be represented by the European Commission, assisted by one regulator of each Participant, and one representative of the European Regulators Group for Electricity and Gas (EREG). If a Contracting Party or a Participant has one regulator for gas and one regulator for electricity, the Contracting Party or the Participant shall determine which regulator shall attend a meeting of the Regulatory Board, taking account of its agenda.

Article 60

The Regulatory Board shall adopt its internal rules of procedure by Procedural Act.

Article 61

The Regulatory Board shall elect a President for a term determined by the Regulatory Board. The European Commission shall act as Vice-President. The President and the Vice-President shall prepare the draft Agenda.

Article 62

The Regulatory Board shall meet in Athens.

Chapter IV - The Fora

Article 63

Two Fora, composed of representatives of all interested stakeholders, including industry, regulators, industry representative groups and consumers, shall advise the Energy Community.

Article 64

The Fora shall be chaired by a representative of the European Community.

Article 65

The conclusions of the Fora shall be adopted by consensus. They shall be forwarded to the Permanent High Level Group.

Article 66

The Electricity Forum shall meet in Athens. The Gas Forum shall meet at a place to be determined by a Procedural Act of the Ministerial Council.

Chapter V - The Secretariat

Article 67

The Secretariat shall:

- (a) provide administrative support to the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora;
- (b) review the proper implementation by the Parties of their obligations under this Treaty, and submit yearly progress reports to the Ministerial Council;
- (c) review and assist in the coordination by the European Commission of the donors' activity in the territories of the Adhering Parties and the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, and provide administrative support to the donors;
- (d) carry out other tasks conferred on it under this Treaty or by a Procedural Act of the Ministerial Council, excluding the power to take Measures; and
- (e) adopt Procedural Acts.

Article 68

The Secretariat shall comprise a Director and such staff as the Energy Community may require.

Article 69

The Director of the Secretariat shall be appointed by a Procedural Act of the Ministerial Council. The Ministerial Council shall lay down, by Procedural Act, rules for the recruitment, working conditions and geographic equilibrium of the Secretariat's staff. The Director shall select and appoint the staff.

Article 70

In the performance of their duties the Director and the staff shall not seek or receive instructions from any Party to this Treaty. They shall act impartially and promote the interests of the Energy Community.

Article 71

The Director of the Secretariat or a nominated alternate shall assist at the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora.

Article 72

The seat of the Secretariat shall be in Vienna.

Chapter VI – Budget

Article 73

Each Party shall contribute to the budget of the Energy Community as set out in Annex IV. The level of contributions may be reviewed every five years, on request of any Party, by a Procedural Act of the Ministerial Council.

Article 74

The Ministerial Council shall adopt the budget of the Energy Community by Procedural Act every two years. The budget shall cover the operational expenses of the Energy Community necessary for the functioning of its institutions. The expenditure of each institution shall be set out in a different part of the budget. The Ministerial Council shall adopt a Procedural Act specifying the procedure for the implementation of the budget, and for presenting and auditing accounts and inspection.

Article 75

The Director of the Secretariat shall implement the budget in accordance with the Procedural Act adopted pursuant to Article 74, and shall report annually to the Ministerial Council on the execution of the budget. The Ministerial Council may decide by Procedural Act, if appropriate, to entrust independent auditors with verifying the proper execution of the budget.

Title VI – Decision Making Process

Chapter I – General Provisions

Article 76

Measures may take the form of a Decision or a Recommendation.

A Decision is legally binding in its entirety upon those to whom it is addressed.

A Recommendation has no binding force. Parties shall use their best endeavours to carry out Recommendations.

Article 77

Save as provided in Article 80, each Party shall have one vote.

Article 78

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board may act only if two third of the Parties are represented. Abstentions in a vote from Parties present shall not count as votes cast.

Chapter II – Measures under Title II

Article 79

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title II on a proposal from the European Commission. The European Commission may alter or withdraw its proposal at any time during the procedure leading to adoption of the Measures.

Article 80

Each Contracting Party shall have one vote.

Article 81

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall act by a majority of the votes cast.

Chapter III – Measures under Title III

Article 82

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title III on a proposal from a Party or the Secretariat.

Article 83

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall act by a two third majority of the votes cast, including a positive vote of the European Community.

Chapter IV – Measures under Title IV

Article 84

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title IV on a proposal from a Party.

Article 85

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures by unanimity.

Chapter V – Procedural Acts

Article 86

A Procedural Act shall regulate organizational, budgetary and transparency issues of the Energy Community, including the delegation of power from the Ministerial Council to the Permanent High Level Group, the Regulatory Board or the Secretariat, and shall have binding force on the institutions of the Energy Community, and, if the Procedural Act so provides, on the Parties.

Article 87

Save as provided in Article 88, Procedural Acts shall be adopted in compliance with the Decision Making Process set out in Chapter III of this Title.

Article 88

The Procedural Act appointing the Director of the Secretariat provided for in Article 69 shall be adopted by simple majority on a proposal from the European Commission. The Procedural Acts on budgetary matters provided for in Articles 73 and 74 shall be adopted by unanimity on a proposal from the European Commission. The Procedural Acts conferring powers on the Regulatory Board provided for in Article 47(c) shall be taken by unanimity on a proposal from a Party or the Secretariat.

Title VII - Implementation of decisions and dispute settlement

Article 89

The Parties shall implement Decisions addressed to them in their domestic legal system within the period specified in the Decision.

Article 90

1. Failure by a Party to comply with a Treaty obligation or to implement a Decision addressed to it within the required period may be brought to the attention of the Ministerial Council by a reasoned request of any Party, the Secretariat or the Regulatory Board. Private bodies may approach the Secretariat with complaints.

2. The Party concerned may make observations in response to the request or complaint.

Article 91

1. The Ministerial Council may determine the existence of a breach by a Party of its obligations. The Ministerial Council shall decide:

- (a) by a simple majority, if the breach relates to Title II;
- (b) by a two-third majority, if the breach relates to Title III;
- (c) by unanimity, if the breach relates to Title IV.

2. The Ministerial Council may subsequently decide by simple majority to revoke any decisions adopted under this Article.

Article 92

1. At the request of a Party, the Secretariat or the Regulatory Board, the Ministerial Council, acting by unanimity, may determine the existence of a serious and persistent breach by a Party of its obligations under this Treaty and may suspend certain of the rights deriving from application of this Treaty to the Party concerned, including the suspension of voting rights and exclusion from meetings or mechanisms provided for in this Treaty.

2. The Ministerial Council may subsequently decide by simple majority to revoke any decisions taken under this Article.

Article 93

When adopting the decisions referred to in Articles 91 and 92, the Ministerial Council shall act without taking into account the vote of the representative of the Party concerned.

Title VIII - Interpretation

Article 94

The institutions shall interpret any term or other concept used in this Treaty that is derived from European Community law in conformity with the case law of the Court of Justice or the Court of First Instance of the European Communities. Where no interpretation from those Courts is available, the Ministerial Council shall give guidance in interpreting this Treaty. It may delegate that task to the Permanent High Level Group. Such guidance shall not prejudice any interpretation of the *acquis communautaire* by the Court of Justice or the Court of First Instance at a later stage.

Title IX – Participants and Observers

Article 95

Upon a request to the Ministerial Council, any Member State of the European Community may be represented in the Ministerial Council, the Permanent High Level Group and the Regulatory Board under the conditions laid down in Articles 48, 54 and 59 as a Participant, and shall be permitted to participate in the discussions of the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora.

Article 96

1. Upon a reasoned request of a neighbouring third country, the Ministerial Council may, by unanimity, accept that country as an Observer. Upon a request presented to the Ministerial Council within six months of the date of entry into force of this Treaty, Moldova shall be accepted as an Observer.
2. Observers may attend the meetings of the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora, without participating in the discussions.

Title X - Duration

Article 97

This Treaty is concluded for a period of 10 years from the date of entry into force. The Ministerial Council, acting by unanimity, may decide to extend its duration. If no such decision is taken, the Treaty may continue to apply between those Parties who voted in favour of extension, provided that their number amounted to at least two thirds of the Parties to the Energy Community.

Article 98

Any party may withdraw from this Treaty by giving six months notice, addressed to the Secretariat.

Article 99

Upon accession to the European Community of an Adhering Party, that party shall become a Participant as provided for in Article 95.

Title XI – Revision and Accession

Article 100

The Ministerial Council may, by unanimity of its Members:

- (i) amend the provisions of Title I to VII;
- (ii) decide to implement other parts of the *acquis communautaire* related to Network Energy;
- (iii) extend this Treaty to other energy products and carriers or other essential network infrastructures;
- (iv) agree on the accession to the Energy Community of a new Party.

Title XII - Final and Transitional Provisions

Article 101

Without prejudice to Articles 102 and 103, the rights and obligations arising from agreements concluded by a Contracting Party before the signature of this Treaty shall not be affected by the provisions of this Treaty. To the extent that such agreements are not compatible with this Treaty, the Contracting Party concerned shall take all appropriate measures to eliminate the incompatibilities established, no later than one year after the date of entry into force of this Treaty.

Article 102

All obligations under this Treaty are without prejudice to existing legal obligations of the Parties under the Treaty establishing the World Trade Organisation.

Article 103

Any obligations under an agreement between the European Community and its Member States on the one hand, and a Contracting Party on the other hand shall not be affected by this Treaty. Any commitment taken in the context of negotiations for accession to the European Union shall not be affected by this Treaty.

Article 104

Until the adoption of the Procedural Act referred to in Article 50, the 2003 Athens Memorandum of Understanding³ shall define the order for holding the Presidency.

Article 105

This Treaty shall be approved by the Parties in accordance with their internal procedures.

This Treaty shall enter into force on the first day of the month following the date on which the European Community and six Contracting Parties have notified the completion of the procedures necessary for this purpose.

Notification shall be sent to the Secretary-General of the Council of the European Union who shall be the depositary for this Treaty.

In witness thereof the duly authorised representatives have signed this Treaty.

³ Memorandum of Understanding on the Regional Energy Market in South East Europe and its Integration into the European Community Internal Energy Market, signed in Athens on 8 December 2003.

ANNEX I

Timetable for the Implementation of the EC Directives n° 2003/54 and 2003/55, and the EC Regulation n° 1228/2003, of 26 June 2003

1. Subject to paragraph 2 below and Article 24 of this Treaty, each Contracting Party shall implement within twelve months of the entry into force of this Treaty:

- (i) the European Community Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity;
- (ii) the European Community Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas;
- (iii) the European Community Regulation 1228/2003/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity.

2. Each Contracting Party must ensure that the eligible customers within the meaning of the European Community Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC are:

- (i) from 1 January 2008, all non-household customers; and
- (ii) from 1 January 2015, all customers.

ANNEX II

Timetable for the Implementation of the Acquis on Environment

1. Each Contracting Party shall implement Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directives 97/11/EC of 3 March 1997 and Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, on the entry into force of this Treaty.
2. Each Contracting Party shall implement Council Directive 1999/32/EC of 26 April 1999 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels and amending Directive 93/12/EEC by 31 December 2011.
3. Each Contracting Party shall implement Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants by 31 December 2017.
4. Each Contracting Party shall implement Article 4(2) of Directive 79/409/EEC of the Council of 2 April 1979 on the conservation of wild birds on the entry into force of this treaty.

ANNEX III

Article 81 of the EC Treaty

1. The following shall be prohibited as incompatible with the common market: all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which may affect trade between Member States and which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition within the common market, and in particular those which:

- (a) directly or indirectly fix purchase or selling prices or any other trading conditions;
- (b) limit or control production, markets, technical development, or investment;
- (c) share markets or sources of supply;
- (d) apply dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;
- (e) make the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

2. Any agreements or decisions prohibited pursuant to this article shall be automatically void.

3. The provisions of paragraph 1 may, however, be declared inapplicable in the case of:

- any agreement or category of agreements between undertakings,
- any decision or category of decisions by associations of undertakings,
- any concerted practice or category of concerted practices,

which contributes to improving the production or distribution of goods or to promoting technical or economic progress, while allowing consumers a fair share of the resulting benefit, and which does not:

- (a) impose on the undertakings concerned restrictions which are not indispensable to the attainment of these objectives;
- (b) afford such undertakings the possibility of eliminating competition in respect of a substantial part of the products in question.

Article 82 of the EC Treaty

Any abuse by one or more undertakings of a dominant position within the common market or in a substantial part of it shall be prohibited as incompatible with the common market in so far as it may affect trade between Member States.

Such abuse may, in particular, consist in:

- (a) directly or indirectly imposing unfair purchase or selling prices or other unfair trading conditions;
- (b) limiting production, markets or technical development to the prejudice of consumers;

- (c) applying dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;
- (d) making the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

Article 86(1) and (2) of the EC Treaty

1. In the case of public undertakings and undertakings to which Member States grant special or exclusive rights, Member States shall neither enact nor maintain in force any measure contrary to the rules contained in this Treaty, in particular to those rules provided for in Article 12 and Articles 81 to 89.
2. Undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest or having the character of a revenue-producing monopoly shall be subject to the rules contained in this Treaty, in particular to the rules on competition, in so far as the application of such rules does not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular tasks assigned to them. The development of trade must not be affected to such an extent as would be contrary to the interests of the Community.

Article 87 of the EC Treaty

1. Save as otherwise provided in this Treaty, any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the common market.
2. The following shall be compatible with the common market:
 - (a) aid having a social character, granted to individual consumers, provided that such aid is granted without discrimination related to the origin of the products concerned;
 - (b) aid to make good the damage caused by natural disasters or exceptional occurrences;
 - (c) aid granted to the economy of certain areas of the Federal Republic of Germany affected by the division of Germany, in so far as such aid is required in order to compensate for the economic disadvantages caused by that division.
3. The following may be considered to be compatible with the common market:
 - (a) aid to promote the economic development of areas where the standard of living is abnormally low or where there is serious underemployment;
 - (b) aid to promote the execution of an important project of common European interest or to remedy a serious disturbance in the economy of a Member State;
 - (c) aid to facilitate the development of certain economic activities or of certain economic areas, where such aid does not adversely affect trading conditions to an extent contrary to the common interest;
 - (d) aid to promote culture and heritage conservation where such aid does not affect trading conditions and competition in the Community to an extent that is contrary to the common interest;
 - (e) such other categories of aid as may be specified by decision of the Council acting by a qualified majority on a proposal from the Commission.

ANNEX IV

Contribution to the Budget

Parties	Contribution in percentage
European Community	94,9 %
Republic of Albania	0,1 %
Republic of Bulgaria	1 %
Bosnia and Herzegovina	0,3 %
Republic of Croatia	0,5 %
former Yugoslav Republic of Macedonia	0,1 %
Republic of Montenegro	0,1 %
Romania	2,2 %
Republic of Serbia	0,7 %
United Nations Interim Administration Mission in Kosovo	0,1 %

UGOVOR O OSNIVANJU ENERGETSKE ZAJEDNICE

Strane:

Evropska Zajednica, s jedne strane,

i

Sledeće Ugovorne Strane, s druge strane:

- Republika Albanija, Republika Bugarska, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Republika Crna Gora, Rumunija, Republika Srbija, (u daljem tekstu: Pridružene Strane),

i

- Privremena Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu, saglasno Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija,

nadograđujući Atinski proces i Atinske Memorandume o razumevanju iz 2002. i 2003. godine,

Imajući u vidu da su Republika Bugarska, Rumunija i Republika Hrvatska države kandidati za pristupanje Evropskoj uniji i da je Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija takođe podnela zahtev za prijem u članstvo,

Imajući u vidu da je Evropski savet u Kopenhagenu u decembru 2002. godine potvrdio evropsku perspektivu Republike Albanije, Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore, kao potencijalnim kandidatima za pristupanje Evropskoj uniji i istakao rešenost da podrži njihove napore u približavanju Evropskoj uniji,

Prisećajući se da je Evropski savet u Solunu juna 2003. godine, podržao "Solunsku agendu za Zapadni Balkan: približavanje evropskoj integraciji", koja je usmerena ka daljem jačanju privilegovanih odnosa između Evropske unije i Zapadnog Balkana i u kojoj je Evropska unija ohrabrila zemlje regiona da usvoje pravno obavezujući sporazum o energetsom tržištu Jugoistočne Evrope,

Prisećajući se procesa Evro-Mediterranskog Partnerstva i Evropske politike prema susedima,

Prisećajući se doprinosa Pakta za stabilnost Jugoistočne Evrope koji kao svoju suštinu ima potrebu za jačanjem saradnje između država i nacija Jugoistočne Evrope i podsticanje uslova za mir, stabilnost i ekonomski razvoj,

Rešeni da među Stranama osnuju integrisano tržište za prirodni gas i električnu energiju, zasnovano na zajedničkom interesu i solidarnosti,

Smatrajući da bi ovo integrisano tržište kasnije moglo da obuhvati i druge energetske proizvode i nosioce, kao što su tečni prirodni gas, benzin, vodonik ili druge osnovne mrežne infrastrukture,

Odlučni da stvore stabilan regulatorni i tržišni okvir sposoban da privuče investicije u gasne mreže, proizvodnju električne energije i prenosne mreže, tako da sve Strane

imaju pristup stabilnom i neprekidnom snabdevanju gasom i električnom energijom, koje je od suštinske važnosti za ekonomski razvoj i socijalnu stabilnost,

Odlučni da uspostave jedinstven regulatorni prostor za trgovinu gasom i električnom energijom koji je potreban da se njime uskladi geografska rasprostranjenost odnosnih tržišta proizvoda,

Uviđajući da su teritorije Republike Austrije, Republike Grčke, Republike Mađarske, Republike Italije i Republike Slovenije prirodno integrisane ili pod direktnim uticajem funkcionisanja tržišta gasa i električne energije Ugovornih Strana,

Odlučni da podstiču visok nivo snabdevanja gasom i električnom energijom svih građana, zasnovan na obavezi javnih službi i da ostvare ekonomski i socijalni napredak i visok nivo zaposlenosti, kao i uravnoteženi i održivi razvoj stvaranjem područja bez unutrašnjih granica za gas i električnu energiju,

Želeći da unaprede sigurnost snabdevanja jedinstvenog regulatornog prostora obezbeđivanjem stabilnog regulatornog okvira neophodnog za region, u kome se mogu razviti veze sa kaspiskim, severnoafričkim i bliskoistočnim rezervama gasa i eksploatisati domaće rezerve prirodnog gasa, uglja i hidroenergetski potencijal,

Posvećeni poboljšanju stanja životne sredine u vezi sa gasom i električnom energijom, sa njima povezanom energetsom efikasnošću i obnovljivim izvorima energije,

Odlučni da razviju konkurenciju širih razmera na tržištu gasa i električne energije i iskoriste ekonomiju obima,

Imajući u vidu da je za ispunjenje ovih ciljeva potrebno uspostaviti integrisanu strukturu regulacije tržišta koja bi bila širokog domašaja i podržana od strane snažnih institucija i kroz efikasni nadzor, uz odgovarajuće učešće privatnog sektora,

Imajući u vidu da je radi smanjenja pritiska na sisteme za gas i električnu energiju na nivou država, kao i radi doprinosa rešavanju lokalnih nestašica gasa i električne energije, neophodno usvajanje posebnih pravila koja bi olakšala trgovinu gasom i električnom energijom; i da su takva pravila neophodna radi stvaranja jedinstvenog regulatornog prostora za geografsku rasprostranjenost dotičnih robnih tržišta,

Odlučile su da osnuju Energetsku zajednicu.

NASLOV I – NAČELA

Član 1.

1. Ovim Ugovorom, Strane između sebe osnivaju Energetsku zajednicu.
2. Države članice Evropske zajednice mogu postati Učesnici Energetske zajednice, u skladu sa članom 95. ovog Ugovora.

Član 2.

1. Zadatak Energetske zajednice je da uredi odnose između Strana i da stvori pravni i ekonomski okvir u pogledu Mrežne Energije, kako je ona definisana stavom 2. ovog člana, da bi se:

- a) stvorio stabilan regulatorni i tržišni okvir sposoban da privuče investicije u gasne mreže, proizvodnju električne energije i prenosne i distributivne mreže, tako da sve Strane imaju pristup stabilnom i neprekidnom snabdevanju energijom, koje je od suštinske važnosti za ekonomski razvoj i društvenu stabilnost,
- b) stvorio jedinstven regulatorni prostor za trgovinu Mrežnom Energijom koji je neophodan da bi se njime uskladila geografska rasprostranjenost odnosnih tržišta proizvoda,
- c) uvećala sigurnost snabdevanja jedinstvenog regulatornog prostora kroz obezbeđivanje stabilne investicione klime u kojoj bi mogle da se razviju veze sa kaspiskim, severnoafričkim i bliskoistočnim rezervama gasa i da se eksploatišu domaće rezerve prirodnog gasa, uglja i hidroenergetski potencijal,
- d) unapredilo stanje životne sredine u pogledu Mrežne Energije i sa njom povezanom energetskom efikasnošću, podsticalo korišćenje obnovljivih izvora energije i utvrdili uslovi za trgovinu energijom na jedinstvenom regulatornom prostoru,
- e) razvila konkurencija širih geografskih razmera na tržištu Mrežne Energije i iskoristila ekonomija obima.

2. „Mrežna Energija" obuhvata sektore električne energije i gasa koji su obuhvaćeni primenom Direktiva Evropske zajednice 2003/54/ES i 2003/55/ES⁴.

Član 3.

Za potrebe člana 2. ovog Ugovora, aktivnosti Energetske zajednice obuhvataju:

- a) implementaciju relevantnog *acquis communautaire* o energetici, zaštiti životne sredine, konkurenciji i obnovljivim izvorima od strane Ugovornih Strana, kako je to propisano u Naslovu II ovog Ugovora, prilagođenog kako institucionalnom okviru Energetske zajednice, tako i specifičnoj situaciji svake

⁴ Direktiva br. 2003/54/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine koja se odnosi na zajednička pravila unutrašnjeg tržišta električne energije, Službeni glasnik Evropske Unije br. L176 od 15. jula 2003. godine, strane 37-56; Direktiva br. 2003/55/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine koja se odnosi na zajednička pravila unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa, Službeni glasnik Evropske Unije br. L176 od 15. jula 2003, strane 57-78.

Ugovorne Strane (u daljem tekstu: „Proširenje *acquis communautaire*“), nadalje opisane u Naslovu II ovog Ugovora,

b) uspostavljanje posebnog regulatornog okvira koji će omogućiti efikasno funkcionisanje tržišta Mrežne Energije širom teritorija Ugovornih Strana i delom teritorije Evropske zajednice, uključujući i stvaranje jedinstvenog mehanizma prekograničnog prenosa i/ili transporta Mrežne Energije i nadgledanje jednostranih mera zaštite (u daljem tekstu: „Mehanizam za funkcionisanje tržišta Mrežne Energije“), kao što je dalje opisano u Naslovu III ovog Ugovora.

c) stvaranje tržišta Mrežne Energije bez unutrašnjih granica za sve Strane, uključujući koordinaciju uzajamne pomoći u slučaju ozbiljnih poremećaja u energetske mrežama ili spoljnih poremećaja, a koje može obuhvatiti i ostvarenje zajedničke spoljne trgovinske politike u energetici (u daljem tekstu: „Stvaranje jedinstvenog tržišta energije“), kao što je dalje opisano u Naslovu IV ovog Ugovora.

Član 4.

Komisija Evropskih Zajednica (u daljem tekstu: „Evropska Komisija“) je koordinator triju aktivnosti opisanih u članu 3. ovog Ugovora.

Član 5.

Energetska zajednica će slediti *acquis communautaire* opisan u Naslovu II ovog Ugovora, prilagođen i institucionalnom okviru ovog Ugovora i specifičnoj situaciji svake Ugovorne Strane, radi obezbeđivanja visokog nivoa sigurnosti ulaganja i optimalnih investicija.

Član 6.

Strane će preduzeti sve odgovarajuće mere, bilo opšte bilo pojedinačne, kojima će se obezbediti ispunjenje obaveza koje proizilaze iz ovog Ugovora. Strane će omogućiti ispunjenje zadataka Energetske zajednice. Strane će se uzdržavati od bilo kakvih mera koje bi mogle da ugroze ostvarenje ciljeva ovog Ugovora.

Član 7.

Zabranjuje se svaki vid diskriminacije u pogledu onoga što je obuhvaćeno opsegom primene ovog Ugovora.

Član 8.

Ništa u ovom Ugovoru ne utiče na pravo bilo koje Strane da utvrdi uslove za korišćenje svojih energetske resursa, na njen izbor različitih energetske izvora i na njenu opštu strukturu snabdevanja energijom.

NASLOV II – PROŠIRENJE ACQUIS COMMUNAUTAIRE

GLAVA I – GEOGRAFSKI OBUHVAT

Član 9.

Odredbe u okviru ovog Naslova, kao i Mere koje se usvajaju na osnovu ovog Naslova, primenjuju se na teritorijama Pridruženih Strana i na teritoriji pod jurisdikcijom Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu.

GLAVA II – ACQUIS O ENERGETICI

Član 10.

Svaka Ugovorna Strana će implementirati *acquis communautaire* o energetici u skladu sa rokovima za implementaciju takvih mera propisanih u Aneksu I ovog Ugovora.

Član 11.

„*Acquis communautaire* o energetici“, za potrebe ovog Ugovora, podrazumeva: (i) Direktivu br. 2003/54/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine koja se odnosi na zajednička pravila za unutrašnje tržište električne energije, (ii) Direktivu br. 2003/55/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine koja se odnosi na zajednička pravila za unutrašnje tržište prirodnog gasa i (iii) Uredbu br. 1228/2003/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine o uslovima za pristup mreži radi prekogranične razmene električne energije⁵.

GLAVA III– ACQUIS O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE

Član 12.

Svaka Ugovorna Strana će implementirati *acquis communautaire* o zaštiti životne sredine u rokovima za implementaciju takvih mera propisanih u Aneksu II ovog Ugovora.

Član 13.

Strane prepoznaju važnost Kjoto Protokola. Svaka Ugovorna Strana će nastojati da mu pristupi.

Član 14.

Strane prepoznaju važnost pravila propisanih Direktivom Saveta 96/61/ES od 24. septembra 1996. godine koja se odnosi na sveobuhvatno sprečavanje i kontrolu zagađenja. Svaka Ugovorna Strana će nastojati da primeni ovu Direktivu.

⁵ Službeni glasnik Evropske Unije br. L 176 od 15. jula 2003. godine, strane 1- 10.

Član 15.

Nakon stupanja na snagu ovog Ugovora, izgradnja i rad novih proizvodnih postrojenja moraju biti u skladu sa *acquis communautaire* o zaštiti životne sredine.

Član 16.

„*Acquis communautaire* o zaštiti životne sredine“, za potrebe ovog Ugovora, obuhvata: (i) Direktivu Saveta 85/337/EEC od 27. juna 1985. godine o proceni uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu, sa izmenama i dopunama iz Direktive Saveta 97/11/EC od 3. marta 1997. godine i Direktive 2003/35/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. maja 2003. godine, (ii) Direktivu Saveta 1999/32/EC od 26. aprila 1999. godine koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u pojedinim tečnim gorivima i koja menja i dopunjuje Direktivu 93/12/EES, (iii) Direktivu 2001/80/EC Evropskog Parlamenta i Saveta od 23. oktobra 2001. godine o ograničenju emisija određenih zagađivača u vazduh iz velikih ložišta, i (iv) član 4 (2) Direktive Saveta 79/409/EEC od 2. aprila 1979. godine o očuvanju divljih ptica.

Član 17.

Odredbe ove Glave, kao i Mere koje se usvajaju na osnovu ove Glave, primenjive su samo na Mrežnu Energiju.

GLAVA IV– ACQUIS O KONKURENCIJI

Član 18.

1. Kao nespojivo sa ispravnom primenom ovog Ugovora, u meri u kojoj mogu uticati na trgovinu Mrežnom Energijom između Ugovornih Strana, smatraće se:

- a) svi sporazumi između preduzeća, odluke udruženja preduzeća i dogovorne prakse, koje kao svoj cilj ili posledicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije,
- b) zloupotreba dominantne pozicije jednog ili više preduzeća na tržištu između Ugovornih Strana, u celini ili na njegovom znatnom delu,
- c) bilo kakva javna pomoć koja narušava ili pretili da naruši konkurenciju favorizujući određena preduzeća ili određene energetske resurse.

2. Bilo koji postupak suprotan ovom članu biće procenjivan na osnovu kriterijuma koji proizilaze iz primene pravila utvrđenih članovima 81, 82. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (priloženi u Aneksu III ovog Ugovora).

Član 19.

U pogledu javnih preduzeća i preduzeća kojima su dodeljena posebna ili isključiva prava, svaka Ugovorna Strana će obezbediti da se u roku od 6 meseci od dana stupanja ovog Ugovora na snagu ispoštuju načela Ugovora o osnivanju Evropske zajednice, a naročito člana 86 (1) i (2) istog (priloženi u Aneksu III ovog Ugovora).

GLAVA V – ACQUIS O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE

Član 20.

Svaka Ugovorna Strana je dužna da u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Ugovora podnese Evropskoj Komisiji plan za implementaciju Direktive 2001/77/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 27. septembra 2001. godine za promociju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutrašnjem tržištu električne energije i Direktive 2003/30/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 8. maja 2003. godine za promociju upotrebe biogoriva ili drugog goriva proizvedenog iz obnovljivih izvora za transport. Evropska Komisija će plan svake Ugovorne Strane dostaviti Ministarskom savetu na usvajanje.

GLAVA VI –USAGLAŠENOST SA OPŠTE PRIMENJIVIM STANDARDIMA EVROPSKE ZAJEDNICE

Član 21.

U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Ugovora, Sekretarijat sastavlja listu Opšte primenjivih standarda Evropske zajednice koju će podneti Ministarskom savetu na usvajanje.

Član 22.

Ugovorne Strane su dužne, da u roku od jedne godine od dana usvajanja navedene liste, usvoje razvojne planove za usklađivanje svojih sektora Mrežne Energije sa takvim Opšte primenjivim standardima Evropske zajednice.

Član 23.

"Opšte primenjivi standardi Evropske zajednice" odnose se na bilo koji standard tehničkog sistema primenjen u Evropskoj zajednici koji je neophodan za siguran i efikasan rad mrežnih sistema uključujući aspekte prenosa, prekograničnih priključaka, modulacije i opštih tehničko-sigurnosnih standarda, izdat, gde je to primenjivo, od strane Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN), Evropskog komiteta za standardizaciju u elektrotehnici (CENELEC) ili sličnog normativnog tela, ili izdat od strane Unije za koordinaciju prenosa električne energije (UCTE) i Evropske asocijacije za unapređenje razmene energije (Easeegas) u pogledu određivanja zajedničkih pravila i poslovne prakse.

GLAVA VII – PRILAGOĐAVANJE I RAZVOJ ASQUIS-a

Član 24.

Za implementaciju ovog Naslova, Energetska zajednica je dužna da usvoji Mere kojima će prilagoditi *acquis communautaire* opisan u ovom Naslovu, uzimajući u obzir kako institucionalni okvir ovog Ugovora, tako i specifičnu situaciju svake od Ugovornih Strana.

Član 25.

Energetska zajednica može preduzeti Mere radi implementacije amandmana na *acquis communautaire* opisan u ovom Naslovu, u skladu sa razvojem zakonodavstva Evropske zajednice.

NASLOV III – MEHANIZAM ZA FUNKCIONISANJE TRŽIŠTA MREŽNE ENERGIJE

GLAVA I – GEOGRAFSKI OBUHVAT

Član 26.

Odredbe ovog Naslova, kao i Mere koje se preduzimaju na osnovu ovog Naslova, primenjuju se na teritorijama Pridruženih Strana, teritoriji pod jurisdikcijom Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu i na teritoriji Evropske zajednice na način opisan u članu 27. ovog Ugovora.

Član 27.

U pogledu Evropske zajednice, odredbe ovog Naslova, kao i Mere koje se preduzimaju na osnovu ovog Naslova, primenjuju se na teritorijama Republike Austrije, Republike Grčke, Republike Mađarske, Republike Italije i Republike Slovenije. Po pristupanju neke od Pridruženih Strana Evropskoj uniji, odredbe ovog Naslova, kao i Mere koje se preduzimaju na osnovu ovog Naslova, će se bez ikakvih daljih formalnosti primenjivati i na teritoriji te nove države članice.

GLAVA II – MEHANIZAM ZA PRENOS MREŽNE ENERGIJE NA VELIKE UDALJENOSTI

Član 28.

Energetska zajednica će preduzeti dodatne Mere kojima se uspostavlja jedinstveni mehanizam za prekogranični prenos i/ili transport Mrežne Energije.

GLAVA III – SIGURNOST SNABDEVANJA

Član 29.

Strane su dužne da, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Ugovora, usvoje izveštaje o sigurnosti snabdevanja kojima naročito opisuju diversifikaciju snabdevanja, tehnološku bezbednost i geografsko poreklo uvezenih goriva. Ove izjave imaju se dostaviti Sekretarijatu i biće dostupne svim Stranama ovog Ugovora. Navedeni izveštaji se ažuriraju svake druge godine. Sekretarijat daje smernice i pruža pomoć u pogledu navedenih izveštaja.

Član 30.

Član 29. ovog Ugovora ne nameće potrebu izmene energetske politike ili prakse kupovine.

GLAVA IV – SNABDEVENOST GRAĐANA ENERGIJOM

Član 31.

Energetska zajednica će podsticati visok nivo snabdevenosti svih građana Mrežnom Energijom u okvirima obaveza vršenja delatnosti od opšteg interesa sadržane u relevantnom *acquis communautaire* o energetici.

Član 32.

U tu svrhu, Energetska zajednica može preduzeti Mere kako bi:

- a) omogućila sveopštu snabdevenost građana električnom energijom;
- b) podstakla efikasnu politiku upravljanja potražnjom;
- c) obezbedila pravednu konkurenciju.

Član 33.

Energetska zajednica takođe može predlagati i Preporuke kako bi podržala efikasne reforme sektora Mrežne Energije Strana, uključujući, između ostalog, povećanje stepena naplate energije od svih kupaca i podsticanje pristupačnosti cena Mrežne Energije za sve korisnike.

GLAVA V – HARMONIZACIJA

Član 34.

Energetska zajednica može preduzeti Mere koje se odnose na kompatibilnost modela za funkcionisanje tržišta Mrežne Energije, kao i za uzajamno priznavanje licenci i Mere koje podstiču slobodno osnivanje preduzeća čija je delatnost vezana za Mrežnu Energiju.

GLAVA VI – OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA EFIKASNOST

Član 35.

Energetska zajednica može usvojiti Mere radi podsticanja razvoja u oblastima obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, uzimajući u obzir njihove prednosti u pogledu sigurnosti snabdevanja, zaštite životne sredine, društvene kohezije i regionalnog razvoja.

GLAVA VII – MERE ZAŠTITE

Član 36.

U slučaju iznenadne krize na tržištu Mrežne Energije na teritoriji neke od Pridruženih Strana, na teritoriji pod jurisdikcijom Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu ili na teritoriji Evropske zajednice opisane u članu 27. ovog Ugovora, kada su ugrožene fizička sigurnost ili bezbednost ljudi, aparata ili instalacija Mrežne Energije

ili je ugrožen integritet sistema na datoj teritoriji, pogođena Strana može privremeno preduzeti neophodne mere zaštite.

Član 37.

Navedene mere zaštite moraju biti takve da u najmanjoj mogućoj meri remete rad tržišta Mrežne Energije Strana, i ne smeju biti šireg obima od onog koji je neophodan da bi se uklonile poteškoće koje su nastale. One ne smeju remetiti konkurenciju niti negativno uticati na trgovinu na način koji nije u skladu sa zajedničkim interesom.

Član 38.

Pogođena Strana je dužna da bez odlaganja o ovim merama zaštite obavesti Sekretarijat, koji će o tome odmah obavestiti ostale Strane.

Član 39.

Energetska zajednica može odlučiti da mere zaštite koje je preduzela pogođena Strana nisu u skladu sa odredbama ove Glave i zahtevati od te Strane da preduzete mere ukine ili izmeni.

NASLOV IV – STVARANJE JEDINSTVENOG TRŽIŠTA ENERGIJE

GLAVA I – GEOGRAFSKI OBUHVAT

Član 40.

Odredbe ovog Naslova, kao i Mere koje se usvajaju na osnovu ovog Naslova, primenjuju se na teritorijama na koje se odnosi Ugovor kojim je osnovana Evropska zajednica pod uslovima propisanim tim Ugovorom, na teritorijama Pridruženih Strana i na teritoriji pod jurisdikcijom Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu.

DEO II – UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE ENERGIJE

Član 41.

1. Carinske dažbine i kvantitativna ograničenja uvoza i izvoza Mrežne Energije i sve mere koje imaju isto dejstvo, zabranjene su među Stranama. Ova zabrana obuhvata i carinske dažbine fiskalne prirode.

2. Stav 1. ovog člana ne sprečava kvantitativna ograničenja ili mere koje imaju isto dejstvo, a koja su opravdana na osnovu državne politike ili javne bezbednosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; ili zaštite industrijske i trgovačke svojine. Međutim, takva ograničenja ili mere ne smeju predstavljati sredstva proizvoljne diskriminacije ili prikiveni oblik ograničavanja trgovine između Strana.

Član 42.

1. Energetska zajednica može preduzeti Mere sa ciljem stvaranja jedinstvenog tržišta bez unutrašnjih granica za Mrežnu Energiju.

2. Stav 1. ovog člana se ne primenjuje na fiskalne mere, na mere koje se odnose na slobodno kretanje ljudi, niti na mere koje se odnose na prava i interese zaposlenih lica.

GLAVA III – SPOLJNA POLITIKA TRGOVINE ENERGIJOM

Član 43.

Energetska zajednica može preduzeti Mere neophodne za regulisanje uvoza i izvoza Mrežne Energije u i iz trećih zemalja, sa ciljem obezbeđivanja jednakog pristupa na i sa tržišta trećih zemalja u pogledu osnovnih ekoloških standarda ili radi obezbeđivanja sigurnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta energije.

GLAVA IV – MEĐUSOBNA ISPOMOĆ U SLUČAJU POREMEĆAJA

Član 44.

U slučaju kad poremećaj u snabdevanju Mrežnom Energijom pogađa jednu Stranu, a obuhvata i neku drugu Stranu ili treću zemlju, Strane su dužne da iznađu brzo rešenje u skladu sa odredbama ove Glave.

Član 45.

Ministarski savet će se sastati na zahtev Strane koja je direktno pogođena poremećajem. Ministarski savet može usvojiti neophodne Mere kao odgovor na nastali poremećaj.

Član 46.

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Ugovora, Ministarski savet će usvojiti Proceduralni Akt za sprovođenje obaveze međusobne ispomoći propisane ovom Glavom, koji može obuhvatati i prenošenje ovlašćenja za preuzimanje privremenih Mera na Stalnu grupu na visokom nivou.

NASLOV V – INSTITUCIJE ENERGETSKE ZAJEDNICE

GLAVA I – MINISTARSKI SAVET

Član 47.

Ministarski savet će osigurati ostvarenje ciljeva utvrđenih ovim Ugovorom. Ministarski savet:

- a) pruža opšte političke smernice;
- b) preuzima Mere;
- c) usvaja Proceduralne akte kojima između ostalog može, pod precizno utvrđenim uslovima, poveriti Stalnoj grupi na visokom nivou, Regulatornom odboru ili Sekretarijatu određene zadatke, ovlašćenja ili obaveze u pogledu sprovođenja politike Energetske zajednice.

Član 48.

Ministarski savet se sastoji od po jednog predstavnika svake Ugovorne Strane i dva predstavnika Evropske zajednice. Po jedan predstavnik svakog Učesnika, bez prava glasa, može prisustvovati sastancima Ministarskog saveta.

Član 49.

Ministarski savet će usvojiti svoj interni poslovnik o radu usvajanjem Proceduralnog Akta.

Član 50.

Svaka od Ugovornih Strana će vršiti funkciju Predsedavajućeg u trajanju od šest meseci, a po redosledu koji će biti utvrđen Proceduralnim Aktom Ministarskog saveta. Predsedavajući saziva Ministarski savet na mestu koje Predsedavajući odredi. Ministarski savet se sastaje najmanje jednom u šest meseci. Sastanke priprema Sekretarijat.

Član 51.

Predsedavajući predsedava Ministarskim savetom, a pomažu mu jedan predstavnik Evropske zajednice i jedan predstavnik sledećeg Predsedavajućeg, u svojstvu Potpredsednika. Predsedavajući i Potpredsednici pripremaju nacrt Dnevnog reda.

Član 52.

Ministarski savet podnosi godišnji izveštaj o aktivnostima Energetske zajednice Evropskom Parlamentu i parlamentima Pridruženih Strana i Učesnika.

GLAVA II – STALNA GRUPA NA VISOKOM NIVOU

Član 53.

Stalna grupa na visokom nivou:

- a) priprema rad Ministarskog saveta;
- b) daje saglasnost na zahteve za pružanje tehničke podrške od strane međunarodnih donatorskih organizacija, međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora;
- c) izveštava Ministarski savet o učinjenom napretku ka postizanju ciljeva ovog Ugovora;
- d) preduzima Mere ukoliko joj je to povereno od strane Ministarskog saveta;
- e) usvaja Proceduralne akte, koji ne uključuju poveravanje zadataka, ovlašćenja i obaveza drugim institucijama Energetske zajednice;
- f) raspravlja o razvoju *acquis communautaire* opisanog u Naslovu II ovog Ugovora, na osnovu izveštaja koji će Evropska Komisija redovno podnositi.

Član 54.

Stalna grupa na visokom nivou se sastoji od po jednog predstavnika svake Ugovorne Strane i dva predstavnika Evropske zajednice. Po jedan predstavnik svakog Učesnika, bez prava glasa, može prisustvovati sastancima Stalne grupe na visokom nivou.

Član 55.

Stalna grupa na visokom nivou će usvojiti svoj interni poslovnik o radu u obliku Proceduralnog Akta.

Član 56.

Predsedavajući saziva Stalnu grupu na visokom nivou u mestu koje sam odredi. Sastanke priprema Sekretarijat.

Član 57.

Predsedavajući predsedava Stalnom grupom na visokom nivou, a pomaže mu jedan predstavnik Evropske zajednice i jedan predstavnik sledećeg Predsedavajućeg, u svojstvu Potpredsednika. Predsedavajući i Potpredsednici pripremaju nacrt Dnevnog reda.

GLAVA III – REGULATORNI ODBOR

Član 58.

Regulatorni odbor:

- a) savetuje Ministarski savet ili Stalnu grupu na visokom nivou u vezi sa detaljima statutarnih, tehničkih i regulatornih pravila;
- b) izdaje Preporuke u pogledu prekograničnih sporova u koje je uključeno dva ili više Regulatora, na zahtev bilo kojeg od njih;
- c) preduzima Mere, ukoliko mu je to povereno od strane Ministarskog saveta;
- d) usvaja Proceduralne akte.

Član 59.

Regulatorni odbor sačinjavaju po jedan predstavnik regulatora za energetiku svake od Ugovornih Strana, u skladu sa relevantnim delovima *acquis communautaire* o energetici. Evropsku zajednicu predstavlja Evropska Komisija, potpomognuta od po jednog regulatora svakog Učesnika i jednog predstavnika Evropske grupe regulatora za električnu energiju i gas (ERGEG). Ukoliko Ugovorna Strana ili Učesnik ima jednog regulatora za gas, a drugog za električnu energiju, takva Ugovorna Strana ili Učesnik, imajući u vidu dnevni red, određuje koji će regulator prisustvovati sastanku Regulatornog odbora.

Član 60.

Regulatorni odbor će usvojiti svoj interni poslovnik o radu usvajanjem Proceduralnog Akta.

Član 61.

Regulatorni odbor bira Predsednika na period koji odredi Regulatorni odbor. Evropska Komisija ima svojstvo Potpredsednika. Predsednik i Potpredsednik pripremaju predlog Dnevnog reda.

Član 62.

Regulatorni odbor se sastaje u Atini.

GLAVA IV – FORUMI

Član 63.

Dva Foruma, sačinjena od predstavnika svih zainteresovanih strana, uključujući industriju, regulatore, reprezentativne grupe iz industrije i potrošače, davaće savete Energetskoj zajednici.

Član 64.

Predstavnik Evropske zajednice predsedava Forumima.

Član 65.

Zaključci Foruma se usvajaju konsenzusom. Zaključci se prosleđuju Stalnoj grupi na visokom nivou.

Član 66.

Forum za električnu energiju se sastaje u Atini, a Forum za gas se sastaje na mestu određenom Proceduralnim Aktom Ministarskog saveta.

GLAVA V – SEKRETARIJAT

Član 67.

Sekretarijat:

- a) pruža administrativnu podršku Ministarskom savetu, Stalnoj grupi na visokom nivou, Regulatornom odboru i Forumima;
- b) nadgleda pravilno izvršavanje obaveza Strana koje su utvrđene ovim Ugovorom i podnosi godišnje izveštaje o napretku Ministarskom savetu;
- c) nadgleda i pomaže aktivnosti donatora koje koordinira Evropska Komisija na teritorijama Pridruženih Strana i teritoriji pod jurisdikcijom Privremene Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu i pruža administrativnu podršku donatorima;

- d) obavlja druge zadatke koji su mu povereni ovim Ugovorom ili Proceduralnim Aktom Ministarskog saveta, izuzimajući ovlašćenje da preduzima Mere; i
- e) usvaja Proceduralne akte.

Član 68.

Sekretarijat sačinjavaju Direktor i osoblje koje je potrebno Energetskoj zajednici.

Član 69.

Direktor Sekretarijata postavlja se Proceduralnim Aktom Ministarskog saveta. Ministarski savet Proceduralnim Aktom utvrđuje pravila u pogledu zapošljavanja, radnih uslova i geografske zastupljenosti osoblja zaposlenog u Sekretarijatu. Direktor vrši odabir i postavlja osoblje.

Član 70.

Tokom obavljanja svojih dužnosti Direktor i zaposleni neće tražiti niti primati instrukcije od bilo koje Strane iz ovog Ugovora. Dužni su da postupaju nepristrasno i promovišu interese Energetske zajednice.

Član 71.

Direktor Sekretarijata ili imenovana zamena pomaže Ministarskom savetu, Stalnoj grupi na visokom nivou, Regulatornom odboru i Forumima.

Član 72.

Sedište Sekretarijata nalazi se u Beču.

GLAVA VI – BUDŽET

Član 73.

Svaka Strana doprinosi budžetu Energetske zajednice na način utvrđen Aneksom IV ovog Ugovora. Visine doprinosa se mogu preispitati na svakih pet godina Proceduralnim Aktom Ministarskog saveta, na zahtev bilo koje Strane.

Član 74.

Ministarski savet usvaja budžet Energetske zajednice Proceduralnim Aktom svake druge godine. Budžet će pokrivati operativne troškove Energetske zajednice neophodne za funkcionisanje njenih institucija. Izdaci svake institucije utvrđuju se u zasebnom delu budžeta. Ministarski savet usvaja Proceduralni Akt kojim se posebno utvrđuje postupak za sprovođenje budžeta i za prezentovanje i reviziju računa i inspekciju.

Član 75.

Direktor Sekretarijata sprovodiće budžet saglasno Proceduralnom Aktu usvojenim u skladu sa članom 74. ovog Ugovora i da na godišnjem nivou izveštava Ministarski

savet o realizaciji budžeta. Ministarski savet može odlučiti Proceduralnim Aktom, ukoliko je to primereno, da nezavisnim revizorima poveri verifikaciju pravilne realizacije budžeta.

NASLOV VI – POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA

GLAVA I – OPŠTE ODREDBE

Član 76.

Mere mogu imati formu Odluke ili Preporuke.

Odluka je pravno obavezujuća u celosti za one na koje se odnosi.

Preporuka nema obavezujuće dejstvo. Strane će nastojati da u najboljoj nameri izvršavaju Preporuke.

Član 77.

Svaka Strana ima jedan glas, izuzev u slučaju propisanom članom 80. ovog Ugovora.

Član 78.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor mogu delovati samo ukoliko su prisutni predstavnici dve trećine Strana. Uzdržavanje od glasanja Strana koje su prisutne neće se smatrati glasanjem.

GLAVA II – MERE NA OSNOVU NASLOVA II

Član 79.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou ili Regulatorni odbor preduzimaju Mere na osnovu Naslova II ovog Ugovora, na predlog Evropske Komisije. Evropska Komisija može izmeniti ili povući svoj predlog u svakom trenutku u toku postupka koji vodi ka usvajanju Mera.

Član 80.

Svaka Ugovorna Strana ima jedan glas.

Član 81.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou i Regulatorni odbor donose odluke većinom datih glasova.

GLAVA III – MERE NA OSNOVU NASLOVA III

Član 82.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou i Regulatorni odbor preduzimaju Mere na osnovu Naslova III ovog Ugovora, na predlog bilo koje Strane ili Sekretarijata.

Član 83.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou i Regulatorni odbor deluju na osnovu dvotrećinske većine datih glasova, uključujući pozitivan glas Evropske zajednice.

GLAVA IV – MERE NA OSNOVU NASLOVA IV

Član 84.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou i Regulatorni odbor preduzimaju Mere na osnovu Naslova IV ovog Ugovora, na predlog bilo koje Strane.

Član 85.

Ministarski savet, Stalna grupa na visokom nivou i Regulatorni odbor preduzimaju Mere jednoglasno.

GLAVA V – PROCEDURALNI AKTI

Član 86.

Proceduralnim Aktom se uređuju organizaciona, budžetska i pitanja transparentnosti Energetske zajednice, uključujući i poveravanje ovlašćenja od strane Ministarskog saveta Stalnoj grupi na visokom nivou, Regulatornom odboru ili Sekretarijatu i ima obavezujući karakter za institucije Energetske zajednice, kao i za Strane ukoliko je to predviđeno samim Proceduralnim Aktom.

Član 87.

Proceduralni akti usvajaju se u skladu sa Postupkom donošenja odluka utvrđenim Glavom III ovog Naslova, izuzev u slučajevima propisanim članom 88. ovog Ugovora.

Član 88.

Proceduralni Akt iz člana 69. ovog Ugovora kojim se postavlja Direktor Sekretarijata usvaja se prostom većinom na predlog Evropske Komisije. Proceduralni akti iz člana 73. i 74. ovog Ugovora kojima se uređuju budžetska pitanja, usvajaju se jednoglasno na predlog Evropske Komisije. Proceduralni akti kojima se poveravaju ovlašćenja Regulatornom odboru u skladu sa članom 47 (c) usvajaju se jednoglasno na predlog bilo koje Strane ili Sekretarijata.

NASLOV VII – IMPLEMENTACIJA ODLUKA I REŠAVANJE SPORA

Član 89.

Strane će primeniti Odluke koje se na njih odnose u svojim domaćim pravnim sistemima u roku utvrđenom Odlukom.

Član 90.

1. Putem obrazloženog zahteva bilo koje Strane, Sekretarijata ili Regulatornog odbora, Ministarski savet se obaveštava o tome da Strana ne postupa u skladu sa obavezom utvrđenom ovim Ugovorom ili nije implementirala Odluku koja se na nju odnosi u utvrđenom roku. Privatna lica se mogu obraćati Sekretarijatu putem pritužbi.
2. Strana o kojoj je reč može dati svoje primedbe kao odgovor na zahtev ili pritužbu.

Član 91.

1. Ministarski savet može utvrditi da je Strana izvršila povredu svojih obaveza. Ministarski savet odlučuje:
 - a) prostom većinom, ukoliko se povreda odnosi na Naslov II ovog Ugovora;
 - b) dvotrećinskom većinom, ukoliko se povreda odnosi na Naslov III ovog Ugovora;
 - c) jednoglasno, ukoliko se povreda odnosi na Naslov IV ovog Ugovora;
2. Ministarski savet može naknadno, prostom većinom, odlučiti da ukine bilo koju odluku usvojenu na osnovu ovog člana.

Član 92.

1. Na predlog Strane, Sekretarijata ili Regulatornog odbora, Ministarski savet može jednoglasno utvrditi da Strana ozbiljno i trajno povređuje svoje obaveze predviđene ovim Ugovorom i toj Strani može suspendovati određena prava koja proističu iz primene ovog Ugovora, uključujući suspendaciju glasačkih prava, isključivanje sa sastanaka ili iz mehanizama predviđenih ovim Ugovorom.
2. Ministarski savet može naknadno, prostom većinom, odlučiti da ukine bilo koju odluku usvojenu na osnovu ovog člana.

Član 93.

Prilikom donošenja odluka propisanih članom 91. i 92. ovog Ugovora, Ministarski savet neće uzeti u obzir glas predstavnika Strane na koju se odluka odnosi.

NASLOV VIII – TUMAČENJE

Član 94.

Institucije će tumačiti svaki izraz ili drugi pojam upotrebljen u ovom Ugovoru, a koji je izveden iz prava Evropske zajednice, u skladu sa precedentnim pravom Suda pravde ili Prvostepenog suda Evropskih Zajednica. Kada tumačenja navedenih sudova nisu raspoloživa, Ministarski savet će pružiti smernice u tumačenju ovog Ugovora. On može delegirati ovaj zadatak Stalnoj grupi na visokom nivou. Takve smernice neće prejudicirati bilo kakvo naknadno tumačenje *acquis communautaire* od strane Suda pravde ili Prvostepenog suda.

NASLOV IX – UČESNICI I POSMATRAČI

Član 95.

Po podnošenju zahteva Ministarskom savetu, bilo koja država članica Evropske zajednice može biti zastupljena u Ministarskom savetu, Stalnoj grupi na visokom nivou i u Regulatornom odboru u svojstvu Učesnika, pod uslovima propisanim članovima 48, 54. i 59. ovog Ugovora, i biće joj dopušteno da učestvuje u diskusijama Ministarskog saveta, Stalne grupe na visokom nivou, Regulatornog odbora i Foruma.

Član 96.

1. Na obrazložen zahtev susedne treće države, Ministarski savet može jednoglasno prihvatiti tu državu kao Posmatrača. Po zahtevu podnetom Ministarskom savetu, a u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog Ugovora, Moldavija će biti primljena kao Posmatrač.

2. Posmatrači mogu prisustvovati sastancima Ministarskog saveta, Stalne grupe na visokom nivou, Regulatornog odbora i Foruma bez prava učešća u diskusijama.

NASLOV X – ROK VAŽENJA

Član 97.

Ovaj Ugovor se zaključuje na period od 10 godina od dana njegovog stupanja na snagu. Ministarski savet može jednoglasnom odlukom produžiti njegovo važenje. Ukoliko takva odluka ne bude doneta, Ugovor može nastaviti da važi između onih Strana koje su glasale za njegovo produženje, pod uslovom da one čine najmanje dve trećine Strana Energetske zajednice.

Član 98.

Svaka Strana se može povući iz Ugovora po isteku šest meseci od dana podnošenja obaveštenja o tome Sekretarijatu.

Član 99.

Nakon pristupanja bilo koje Pridružene Strane Evropskoj zajednici, ta strana će postati Učesnik u skladu sa odredbama člana 95. ovog Ugovora.

NASLOV XI – IZMENE I PRISTUPANJE

Član 100.

Ministarski savet, jednoglasnom odlukom svojih Članova, može:

- (i) izmeniti odredbe Naslova I do VII ovog Ugovora;
- (ii) odlučiti o implementaciji drugih delova *acquis communautaire* koji se odnose na Mrežnu Energiju;
- (iii) proširiti opseg ovog Ugovora na druge energetske proizvode i energente ili drugu bitnu mrežnu infrastrukturu;
- (iv) saglasiti se sa pristupanjem nove Strane Energetskoj zajednici.

NASLOV XII – ZAVRŠNE I PRELAZNE ODREDBE

Član 101.

Bez prejudiciranja članova 102. i 103. na prava i obaveze koje proističu iz sporazuma koje je Ugovorna Strana zaključila pre potpisivanja ovog Ugovora, neće uticati odredbe ovog Ugovora. U meri u kojoj takvi sporazumi nisu u skladu sa ovim Ugovorom, dotična Ugovorna Strana će preduzeti sve odgovarajuće mere da ukloni uspostavljeni nesklad, u roku od godinu dana od dana stupanja ovog Ugovora na snagu.

Član 102.

Sve obaveze koje proističu iz ovog Ugovora su bez uticaja na postojeće pravne obaveze Strana preuzete Ugovorom o osnivanju Svetske trgovinske organizacije.

Član 103.

Ovaj Ugovor neće uticati na bilo koju obavezu preuzetu na osnovu sporazuma Evropske zajednice i njene Države članice, s jedne strane, i Ugovorne Strane, s druge strane. Ovaj Ugovor neće uticati na bilo koju obavezu preuzetu u kontekstu pregovora o pridruživanju Evropskoj uniji.

Član 104.

Do usvajanja Proceduralnog Akta iz člana 50. ovog Ugovora, primenjivaće se redosled vršenja funkcije Predsedavajućeg utvrđen Atinskim Memorandumom o razumevanju iz 2003. godine⁶.

⁶ Memorandum o razumevanju o regionalnom tržištu energije u Jugoistočnoj Evropi i njegovoj integraciji u unutrašnje tržište energije Evropske zajednice, potpisan u Atini 8. decembra 2003. godine.

Član 105.

Strane će odobriti ovaj Ugovor u skladu sa svojim unutrašnjim procedurama.

Ovaj Ugovor stupa na snagu prvog dana u mesecu koji sledi nakon dana kada Evropska zajednica i šest Ugovornih Strana izvrše notifikaciju o tome da su okončani postupci neophodni u tu svrhu.

Notifikacija se podnosi Generalnom sekretaru Saveta Evropske unije, koji je depozitar ovog Ugovora.

Potvrđujući navedeno, prema propisima ovlašćeni predstavnici potpisali su ovaj Ugovor.

ANEKS I

ROKOVI ZA IMPLEMENTACIJU DIREKTIVA EVROPSKE ZAJEDNICE BR. 2003/54 I 2003/55, I UREDBE EVROPSKE ZAJEDNICE BR. 1228/2003 OD 26. JUNA 2003.

1. U skladu sa paragrafom 2. u nastavku ovog Aneksa i članom 24. ovog Ugovora, svaka Ugovorna Strana je dužna da u roku od dvanaest meseci od dana stupanja na snagu ovog Ugovora implementira:
 - (i) Direktivu Evropske zajednice br. 2003/54/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine koja se odnosi na zajednička pravila za unutrašnje tržište električne energije;
 - (ii) Direktivu Evropske zajednice br. 2003/55/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine koja se odnosi na zajednička pravila za unutrašnje tržište prirodnog gasa;
 - (iii) Uredbu Evropske zajednice br. 1228/2003/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 26. juna 2003. godine o uslovima za pristup mreži radi prekogranične razmene električne energije.

2. Svaka Ugovorna Strana je dužna da obezbedi da su kvalifikovani potrošači, u smislu Direktiva Evropske zajednice 2003/54/EC i 2003/55/EC:
 - (i) od 1. januara 2008, svi potrošači izuzev domaćinstava; i
 - (ii) od 1. januara 2015, svi potrošači.

ANEKS II

ROKOVI ZA IMPLEMENTACIJU ZAKONODAVSTVA EU KOJE SE ODNOSI NA ŽIVOTNU SREDINU

1. Svaka Ugovorna Strana je dužna da, zaključno sa danom stupanja na snagu ovog Ugovora, implementira Direktivu Saveta 85/337/EEC od 27. juna 1985. godine o proceni uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu, sa izmenama i dopunama iz Direktive Saveta 97/11/EC od 3. marta 1997. godine i Direktive 2003/35/ES Evropskog Parlamenta i Saveta od 26. maja 2003. godine.
2. Svaka Ugovorna Strana je dužna da do 31. decembra 2011. godine implementira Direktivu Saveta 1999/32/EC od 26. aprila 1999. godine koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u pojedinim tečnim gorivima i koja menja i dopunjuje Direktivu 93/12/EES.
3. Svaka Ugovorna Strana je dužna da do 31. decembra 2017. godine implementira Direktivu 2001/80/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 23. oktobra 2001. godine o ograničenju emisija određenih zagađivača u vazduh iz velikih ložišta.
4. Svaka Ugovorna Strana je dužna da, stupanjem na snagu ovog Ugovora, implementira član 4(2) Direktive 79/409/EEC Saveta od 2. aprila 1979. godine o očuvanju divljih ptica.

ANEKS III

Član 81. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice

1. Nespojivi su sa zajedničkim tržištem i zabranjeni svi sporazumi između preduzeća, odluke udruženja preduzeća i dogovorna praksa udruživanja, koja može da nanosi štetu trgovini između Država članica i čiji su cilj ili posledica sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije unutar zajedničkog tržišta, a naročito koji:

- a) neposredno ili posredno utvrđuju kupovne ili prodajne cene ili druge uslove razmene,
- b) ograničavaju ili kontrolišu proizvodnju, plasman, tehnički razvoj ili investicije,
- c) dele tržište ili izvore snabdevanja,
- d) primenjuju nejednake uslove na iste poslove sa različitim poslovnim partnerima, stavljajući ih na taj način u nejednak konkurentski položaj, i
- e) uslovljavaju sklapanje ugovora prihvatanjem dodatnih obaveza, koje po svojoj prirodi i trgovačkim običajima nemaju veze sa predmetom ugovora.

2. Svi sporazumi ili odluke koji su zabranjeni ovim članom ništavi su.

3. Odredbe tačke 1. mogu se, međutim, izuzeti od primene na:

- sporazum ili grupu sporazuma između preduzeća;
- odluku ili grupu odluka udruženja preduzeća, i
- dogovornu praksu,

koji doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe ili podstiču tehnički ili ekonomski razvoj, a koji istovremeno potrošačima omogućavaju pravično učešće u tako ostvarenim pogodnostima i koji:

- a) ne nameću preduzećima ograničenja koja su nespojiva s ostvarenjem tih ciljeva;
- b) ne daju mogućnosti tim preduzećima da isključe konkurenciju u pogledu bitnog dela proizvodnje koja je u pitanju.

Član 82. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice

Nije u skladu sa zajedničkim tržištem i zabranjena je svaka zloupotreba u korišćenju dominantnog položaja na zajedničkom tržištu ili na njegovom bitnom delu, od strane jednog ili više preduzeća, ukoliko bi to moglo štetno uticati na trgovinu između Država članica.

Takve zloupotrebe se sastoje naročito u:

- a) neposrednom ili posrednom nametanju neodgovarajuće kupovne ili prodajne cene ili ostalih uslova razmene;
- b) ograničavanju proizvodnje, plasmana ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
- c) primenjivanju nejednakih uslova na iste poslove sa različitim partnerima, stavljajući ih na taj način u lošiji konkurentski položaj;
- d) uslovljavanju zaključenja ugovora prihvatanjem dodatnih obaveza koje po svojoj prirodi ili prema trgovačkim običajima nisu u vezi sa predmetom ugovora.

Član 86(1) i (2) Ugovora o osnivanju Evropske zajednice

1. U odnosu na javna preduzeća i preduzeća kojima Države članice daju posebna ili isključiva prava, Države članice neće donositi ili održavati na snazi bilo kakve mere koje su suprotne odredbama ovog Ugovora, a naročito odredbama člana 12. i članova 81. do 89.

2. Na preduzeća kojima je povereno vršenje usluga od opšteg ekonomskog interesa ili koja imaju karakter finansijskog monopola primenjuju se odredbe ovog Ugovora, i naročito propisi o konkurenciji, ako primena tih pravila pravno ili faktički ne sprečava izvršavanje zadataka koji su im povereni. Razvoj trgovinskog prometa ne sme biti ugrožen u meri koja bi bila protivna interesima Zajednice.

Član 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice

1. Ako ovim Ugovorom nije drugačije određeno, smatraće se da su nespojivi sa zajedničkim tržištem u meri u kojoj ugrožavaju trgovinu između Država članica, svi oblici državnih, ili iz državnih sredstava odobrenih subvencija, koji putem povlašćivanja određenih preduzeća ili proizvodnih grana prete da dovedu ili dovode do nedozvoljene nelojalne konkurencije.

2. U skladu sa zajedničkim tržištem su:

- a) pomoć socijalnog karaktera data individualnim potrošačima, ako se pri tome ne pravi diskriminacija zasnovana na poreklu robe;
- b) pomoć koja se daje za naknadu šteta nastalih usled prirodnih nepogoda ili drugih izuzetnih događaja;
- c) pomoć data privredi određenih područja SR Nemačke pogođenoj podelom Nemačke, u meri u kojoj su potrebne da bi se nadoknadile ekonomske posledice prouzrokovane podelom.

3. U skladu sa zajedničkim tržištem mogu biti:

- a) pomoć za unapređenje ekonomskog razvoja područja na kojima je životni standard izuzetno nizak ili u kojima postoji znatna nezaposlenost;
- b) pomoć za unapređenje važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa ili za otklanjanje znatnog poremećaja u privrednom životu jedne Države članice;
- c) pomoć za unapređenje razvoja određenih privrednih delatnosti ili određenih privrednih grana, ako se time ne menjaju uslovi poslovanja u meri u kojoj je to suprotno zajedničkim interesima;
- d) pomoć namenjena unapređenju kulture i očuvanju baštine, kada ona ne utiče na uslove razmene i konkurencije u Zajednici u meri koja bi bila suprotna zajedničkom interesu;
- e) ostale vrste subvencija koje određuje Savet odlukom koju donosi kvalifikovanom većinom na predlog Komisije.

ANEKS IV

DOPRINOSI BUDŽETU

Strane	Doprinos u procentima
Evropska Zajednica	91,2%
Republika Albanija	0,1%
Republika Bugarska	1%
Bosna i Hercegovina	0.3%
Republika Hrvatska	0,5%
Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija	0,1%
Republika Crna Gora	0,1%
Rumunija	2,1%
Republika Srbija	0,7%
Republika Turska	3,8%
Privremena Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu	0,1%

Član 3.

O sprovođenju Ugovora o osnivanju Energetske zajednice iz člana 1. ovog zakona staraće se ministarstvo nadležno za rudarstvo i energetiku.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".